

**ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΘΕΣΕΩΝ ΤΕΕ/ΤΚΜ
ΓΙΑ ΤΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
FORUM 2: «ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ» (16.2.2002)**

Το ΤΕΕ/ΤΚΜ τοποθετήθηκε στο FORUM 1 της 2.02.2002, μέσω του Προέδρου του κ. Γ. Οικονομίδη, για το σύνολο του «Στρατηγικού Σχεδίου Βιώσιμης Ανάπτυξης Θεσσαλονίκης». Ισχύουν, λοιπόν, οι εκφρασθείσες επιφυλάξεις για την επιτυχία του παρόντος εγχειρήματος, που στηρίζονται στις διαδικαστικές, πολιτικές και θεωρητικές επιστημάνσεις μας. Ωστόσο θα πρέπει να γίνουν και οι ακόλουθες επιστημάνσεις στα θέματα που αφορούν τα αναπτυξιακά ζητήματα της Κ. Μακεδονίας και συναρτώνται άμεσα με τα ζητήματα του παραγωγικού συστήματος και της ανταγωνιστικότητας.

1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Μέχρι σήμερα δεν έχει γίνει κανένας επίσημος απολογισμός για όλα τα προγράμματα που χρηματοδοτήθηκαν κατά κύριο λόγο από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Βιομηχανίας (ΕΠΒ), τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες (INTERREG, RETEX, ΜΜΕ) και το ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας.

Παράλληλα στα πλαίσια του Β' ΚΠΣ δημιουργήθηκαν ή επεκτάθηκαν οργανισμοί και υποδομές με στόχο την υποβοήθηση της βιομηχανικής ανάπτυξης. Οι περισσότεροι από αυτούς τους οργανισμούς δημιουργήθηκαν για να καλύψουν «τοπικές» ανάγκες ή για να απευθυνθούν στην τοπική βιομηχανία και τον τριτογενή τομέα ενώ κάποιοι (π.χ. Εθνικό Ινστιτούτο Μετρολογίας) έχουν πανελλήνια εμβέλεια. Οι κυριότεροι από αυτούς τους οργανισμούς είναι: το ΕΙΜ, το Διαβαλκανικό Παρευξείνιο επιχειρηματικό Κέντρο (ΔΙΠΕΚ) το Ερευνητικό Ινστιτούτο Τεχνολογίας Χημικών Διεργασιών, η Εταιρεία ανάπτυξης ιδιωτικών υποδομών Βορείου Ελλάδος κλπ.

Το ΤΕΕ/ΤΚΜ μετά από ολοκληρωμένη μελέτη την οποία εκπόνησε εντόπισε τα ακόλουθα προβλήματα σχεδιασμού τα οποία και αποδυνάμωσαν την αποτελεσματικότητα των όλων δράσεων

- Ανεπαρκής αντιστοίχιση των προγραμμάτων στις πραγματικές ανάγκες των δικαιούχων
- Ανυπαρξία πρόβλεψης για αντιμετώπιση των επικαλύψεων **σε επίπεδο προγραμμάτων (πολλά προγράμματα χρηματοδοτούσαν ακριβώς τα ίδια πράγματα) και έργων**
- Ανύπαρκτος προγραμματισμός του χρόνου προκήρυξης, **ο οποίος επηρέασε αντίστοιχα και το χρόνο υλοποίησης των έργων.**
- Γραφειοκρατικός μηχανισμός έγκρισης και παρακολούθησης της υλοποίησης, **ο οποίος έδωσε μεγαλύτερη σημασία στον τύπο (εκθέσεις με βασικό μέλημα για την οικονομική πορεία των έργων και την στήριξη των απορροφήσεων) και έχασε την ουσία (πραγματική ανάπτυξη, εκσυγχρονισμός, αύξηση της ανταγωνιστικότητας).**

Οι γενικές μας επιστημάνσεις και προτάσεις ΤΕΕ/ΤΚΜ για την ορθολογικότερη υλοποίηση των προγραμμάτων του Γ' ΚΠΣ συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- **Έγκαιρη υλοποίηση των προγραμμάτων.** Χρονοπρογραμματισμός των προκηρύξεων έτσι ώστε οι δράσεις να καλύπτουν ολόκληρη την επταετία 2001 – 2007 και να μην «στριμωχτούν» στα τελευταία έτη με τα γνωστά αποτελέσματα.

- **Διεύρυνση των δικαιούχων.** Να ενταχθούν στα αναπτυξιακά προγράμματα όλοι οι κλάδοι του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα και να ανοίξουν τα προγράμματα σε όλο το φάσμα των επιχειρήσεων (ως προς τον κλάδο, το μέγεθος και τη χωροταξική κατανομή).
- **Βελτίωση της σχέσης κόστους – οφέλους στην υλοποίηση των προγραμμάτων.** Η έμφαση πρέπει να μετακινηθεί από την ανάγκη απορρόφησης των κονδυλίων στην ανάγκη ουσιαστικής υλοποίησης των έργων με μεγιστοποίηση των ωφελειών για την ανταγωνιστικότητα, την απασχόληση και την εθνική οικονομία.
- **Βελτίωση της διαδικασίας προκήρυξης – αξιολόγησης – υλοποίησης – ολοκλήρωσης των έργων** με στόχο την επίστευση και απο-γραφειοκρατικοποίηση των διαδικασιών.
- **Εμβάθυνση και αξιοποίηση της υποδομής και τεχνογνωσίας που αποκτήθηκε** σε όλα τα επίπεδα (χρηματοδοτούσα αρχή, ΕΦΔ, σύμβουλοι, επιχειρήσεις)
- **Πρώθηση δράσεων και κυρίως υποδομών οι οποίες να εγγυώνται τη συνέχιση τους και μετά τη λήξη της χρηματοδότησης.**
- **Άμεση ενεργοποίηση της Τεχνικής Βοήθειας** και έγκριση του Σχετικού Προεδρικού Διατάγματος.

Ως γενικότερες επισημάνσεις και προτάσεις θα μπορούσαν να καταγραφούν τα ακόλουθα:

- **Ουσιαστική αποκέντρωση** στη λήψη αποφάσεων και στο σχεδιασμό και υλοποίηση των δράσεων.
- **Ουσιαστική συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων** στο σχεδιασμό και στη λήψη των αποφάσεων (φορείς εκπροσώπησης της εργοδοσίας και των εργαζομένων, ΤΕΕ, ΣΕΣΜΑ, κ.λ.π.).
- **Βελτίωση του θεσμικού πλαισίου** βάση του οποίου χρηματοδοτούνται ιδιωτικές επιχειρήσεις με στόχο τη μεγαλύτερη αυτονομία και ευελιξία των ΕΦΔ, τη μείωση της γραφειοκρατίας, την επίστευση των εγκρίσεων και των πληρωμών.
- **Έμφαση στους τομείς:**
 - ✓ **ανάπτυξης της γνώσης,**
 - ✓ **προστασίας του περιβάλλοντος** (αιεφόρος ανάπτυξη) και
 - ✓ **ουσιαστικής βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας** των επιχειρήσεων (ανταγωνιστικότητα βασισμένη στην ποιότητα, την τεχνολογική ανάπτυξη και την καινοτομία).

Ειδικότερα για τη μεταποίηση η μεσο-μακροπρόθεσμη προτεραιότητα θα πρέπει να στοχεύει στην ολοκλήρωση της παραγωγικής δομής και τη διασύνδεση μεταξύ τομέων και κλάδων. Επιβάλλεται δε, στο μέτρο του δυνατού και εφικτού, λόγω των κοινοτικών δεσμεύσεων, να ενισχυθούν συγκεκριμένοι κλάδοι και υποκλάδοι που συμβάλλουν στη βιομηχανική ολοκλήρωση, ενώ θα πρέπει να διασυνδεθεί η μεταποίηση με τον πρωτογενή τομέα. Επειδή υπάρχει έντονη ανάγκη στήριξης κλάδων που στη περιφέρεια Κ. Μακεδονίας εξασφαλίζουν την ύπαρξη παραγωγικής βάσης, απαιτείται ευελιξία στη εφαρμογή μιας **περιφερειακής βιομηχανικής πολιτικής που θα παρέχει μεν οριζόντια μέτρα αλλά με σαφή κλαδικό χαρακτήρα. Μια περιφερειακή βιομηχανική πολιτική είναι η μόνη που μπορεί να επιτρέψει κλαδική παρέμβαση μέσα στα όρια της κοινοτικής πολιτικής.**

Ειδικότερα σε ότι αφορά τον αναπτυξιακό νόμο θα πρέπει να σημειωθούν τα ακόλουθα:

- Η μείωση των ποσοστών επιδότησης (με μέγιστο το 40%) κρίνεται ως θετική καθώς περιορίζει τα αρνητικά φαινόμενα που συνόδευαν τις επιδοτήσεις της τάξης των 60% και 65%.
- Ο διαχωρισμός μεταξύ παλαιών και νέων επιχειρήσεων δεν φαίνεται να λειτουργεί καθώς είχε σαν αποτέλεσμα τη σημαντική μείωση των αιτήσεων ένταξης στα κίνητρα του νόμου, ενώ φαίνεται να παραγνωρίζεται το γεγονός ότι μεγάλο μέρος των νέων επενδύσεων γίνεται από ήδη υπάρχουσες επιχειρήσεις
- Η διατήρηση των **επενδυτικών σχεδίων** (πρώην άρθρο 23α του ν.1892/90) κρίνεται ως θετική. Θα πρέπει όμως να βελτιωθεί το σύστημα έγκρισης και ελέγχου επίτευξης των τεθέντων στόχων. Αντίθετα οι **ειδικές επενδύσεις** (πρώην άρθρο 23β του ν.1892/90) φανερά δεν εκπλήρωσαν τον στόχο για τον οποίο δημιουργήθηκαν. Ουσιαστικά βαπτίστηκαν ως «ειδικές

επενδύσεις ευελιξίας» όλες οι παραγωγικές επενδύσεις. Προτείνουμε να αντικατασταθεί με επιχειρηματικά σχέδια (στη λογική του 23α) μικρότερου προϋπολογισμού, που να απευθύνονται σε ΜΜΕ.

2. ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

Σε σχέση με τη σημερινή μας θεματολογία σημειώνουμε τα εξής :

Γενικά – Διάγνωση

- § 52. Στην παρατήρηση ότι η «*διάχυση της βιομηχανικής παραγωγής στον ιστό της πόλης αποτελεί αναχρονισμό*» θα πρέπει να επισημάνουμε ότι αυτό δεν αναιρεί την ανάγκη σχεδιασμού και να καταθέσουμε τον προβληματισμό μας για την αδυναμία των Γ.Π.Σ. να ρυθμίσουν τις χρήσεις στις εντός σχεδίου περιοχές.
- § 54. Στη διαπίστωση ότι «*δημιουργήθηκαν με απρογραμματίστο τρόπο άτυπες βιομηχανικές ζώνες*» θα επισημάνουμε ότι αυτό είναι κύρια αποτέλεσμα της καθυστέρησης των νομοθετικών ρυθμίσεων που προβλέπονταν από το ρυθμιστικό σχέδιο (ΖΟΕ κλπ). Εκφράζοντας τον προβληματισμό μας για τη δυνατότητα της όποιας «*συμφωνίας*» να οδηγήσει στο επιθυμητό αποτέλεσμα, θα επισημάνουμε τους βασικούς στόχους που τέθηκαν από το **N. 1561/85**.
- Ορθολογική ανάπτυξη όλων των οικονομικών δραστηριοτήτων με παράλληλη ενίσχυση επιλεγμένων κλάδων προηγμένης τεχνολογίας και γεωγραφική ανακατανομή ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων στο Νομό (άρθρο 3 § 2β).
 - Η οικονομική ανασυγκρότηση της ευρύτερης περιοχής της Θεσσαλονίκης με ενίσχυση του πρωτογενούς τομέα, εκσυγχρονισμό και ορθολογιστική ανάπτυξη της βιομηχανίας με αναπτυξιακά και περιβαλλοντικά κριτήρια και εκσυγχρονισμό του τριτογενούς τομέα με ενίσχυση ορισμένων κλάδων του (άρθρο 3 §3δ).
 - Οριοθέτηση νέων περιοχών βιομηχανικής εγκατάστασης στη ζώνη γύρω από το πολεοδομικό συγκρότημα Θεσσαλονίκης.
 - Δημιουργία ειδικών βιοτεχνικών – βιομηχανικών ζωνών στην περιοχή των οικισμών που ενισχύονται.
 - Καθορισμός θέσεων εγκατάστασης συγκεκριμένων δραστηριοτήτων (σφαγεία, βυρσοδεψία, δεξαμενές καυσίμων, συνεργεία επισκευής βαρέων οχημάτων, κλπ.), χωροθέτηση κέντρων χονδρεμπορίου και ανάσχεση της ανάπτυξης κατά μήκος των οδικών αξόνων.

Στόχοι

Σε συνέχεια των ανωτέρω στόχων θα συμφωνήσουμε ιδιαίτερα με την επισήμανση της

- § 56 για την **ανάγκη υψηλής ποιότητας του αστικού περιβάλλοντος**: Η «ανάπτυξη» δεν καθοδηγείται μόνον από οικονομικά κίνητρα, αλλά πρέπει να αποτελεί ένα πολυσύνθετο σχέδιο δράσης.

Και τους στόχους της

- § 59 για εξέλιξη της Θεσσαλονίκης σε **κέντρο μετεκπαίδευσης και στην αναβάθμιση της προσφερόμενης υποδομής υγείας**.

ΔΡΑΣΗ 2

Η ενίσχυση της απασχόλησης της καινοτομίας και της παραγωγικότητας προφανώς και μας βρίσκει σύμφωνους, αφού από τα μέλη μας πρωτίστως, τους τεχνικούς επιστήμονες, διέρχεται η επιτυχία αυτής της δράσης.

Παρόλα αυτά, εκτιμούμε ότι δεν απαιτείται η δημιουργία νέου φορέα Προσέλκυσης Επενδύσεων, αφού ο υφιστάμενος φορέας ΕΛΚΕ (Ελληνικό Κέντρο Επενδύσεων) με την αποκεντρωμένη λειτουργία του, που βρίσκεται σε εξέλιξη, μπορεί να παίξει αυτό το ρόλο.

ΔΡΑΣΗ 3

Η εκτίμηση των επιδράσεων και η παρακολούθηση της εξέλιξης των παραγωγικών δραστηριοτήτων, δεν αποτελούν από μόνες τους το κλειδί για την επίλυση των όποιων προβλημάτων. Βεβαίως αποτελούν ελάχιστη προϋπόθεση για την επιστημονική αντιμετώπιση των προκλήσεων της εποχής.

Η υφιστάμενη καθυστέρησή τους είναι δηλωτική και της δυσκολίας του εγχειρήματος στην πράξη.

VI. Ανθρώπινο Δυναμικό και Απασχόληση

Γενικά – Διάγνωση-Στόχοι

- § 66 Η χαρακτηριζόμενη «*ανηφορική*» διαδρομή φαίνεται να αποτελεί τη μοναδική ορθή επιλογή για τη μεσομακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, την απασχόληση του τοπικού δυναμικού και την αναπόφευκτη σύγκλιση μισθών με τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ. Κάθε άλλη επιλογή οδηγεί
- § 68-69 στους ορατούς «*κινδύνους*» που περιγράφονται εύστοχα στις παραγράφους 68 – 69.

ΔΡΑΣΗ 4

Εκτίμηση και παρακολούθηση των αλλαγών στην αγορά εργασίας και των επιδράσεων στην πόλη.

Η γενική διατύπωση της δράσης αυτής μας βρίσκει σύμφωνους.

Ήδη κάποιες από τις αναφερόμενες προτάσεις βρίσκονται στη φάση υλοποίησης, όπως η Δημιουργία Παρατηρητηρίου Ανταγωνιστικότητας από το ΣΒΒΕ σε συνεργασία με το IMD (International Institute for Management Development), τα Κέντρα Επιχειρηματικής και Τεχνολογικής Ανάπτυξης.

Τέλος, για την καλύτερη αξιοποίηση του Γ΄ ΚΠΣ με βάση την εμπειρία του Β΄ ΚΠΣ, προτείνουμε σαν άμεσες ενέργειες τα εξής :

- Αποσαφήνιση και ταχύτατη κοινοποίηση και έγκριση των καθεστώτων ενίσχυσης για δράσεις που απευθύνονται στον ιδιωτικό τομέα
- Παροχή αυξημένων αρμοδιοτήτων στους ενδιαμέσους φορείς

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 16/02/2002